

БЮЛЕТЕНЬ

Української Асоціації фахівців фізичної реабілітації

В И П У С К **2**
ж о в т е н ь 2009

Б Ю Л Е Т Е Н Ї

Української Асоціації фахівців фізичної реабілітації

Бюлетень підготовлено громадською організацією “Львівська обласна Асоціація фахівців фізичної реабілітації” в рамках реалізації проекту MATRA “Покращення якості життя та стандартів послуг для неповносправних дітей шляхом розвитку та розбудови громадянського суспільства в Україні”.

**Асоціація заснована
у вересні 2007 року**

Бюлетень підготували:

Головний редактор:

Кобелев С. Ю.

Редакційна колегія:

Герцик А. М.

Дідух Г. В.

Каландяк О. М.

Кунанець-Сварник О. О.

Переклад з англійської:

Туз О. М.

Кунанець-Сварник О. О.

Адреса Асоціації:

Україна, 79049,

м. Львів,

пр. Червоної Калини, 86а

тел/факс 8 (032)270 34 58

rehabl@ukr.net

www.physrehab.org.ua

Зміст

Журнал СКФТ, липень 2009 (Journal WCPT) – Створення міцної професійної основи в Україні 1

Американський журнал Фізичної терапії (PT Magazine of Physical Therapy, september, 2009, Vol.17 № 8) *Erik Pic* – Змінюючи світ. 2

Андрій Герцик – До питання тлумачення основних термінів галузі фізичної реабілітації. (продовження). 4

Бардашевський Юрій – Проблеми працевлаштування фахівців фізичної реабілітації в Житомирській області та деякі шляхи їх вирішення 6

Випуск №2, жовтень 2009

WCPT journal July 2009

Створення міцної професійної основи в Україні

Українські фахівці фізичної реабілітації радо приймали в Україні гостей - представників Світової Конфедерації фізичної терапії (WCPT) та Королівської Голландської асоціації фахівців фізіотерапії (KNGF) в Травні 2009 року, оскільки самі вони вже давно працюють над тим, щоб збудувати міцний професійний фундамент для своєї професії в рідній країні.

Українська Асоціація фахівців фізичної реабілітації прагне стати членом Світової Конфедерації фізичної терапії (WCPT) в 2011 році. Бренда Маїєрз, Генеральний секретар Світової Конфедерації фізичної терапії та Емма Стокс, член Виконавчого комітету Конфедерації були запрошені в Україну, щоб розповісти про вимоги, яким повинні відповідати організації для вступу в Конфедерацію, а також поділитись порадами, щодо того, як досягти офіційного статусу професії фахівця фізичної реабілітації в Україні, порівняти досвід подібної роботи у інших країнах. Візит гостей співпав у часі з річними загальними зборами Української Асоціації фахівців фізичної реабілітації.

Філіп ван дер Віз та Генрі Кієрз, представники Королівської Голландської асоціації фахівців фізіотерапії (KNGF) теж взяли участь у зборах. Українська Асоціація має партнерську угоду з Голландською асоціацією (KNGF), згідно якої,

остання надає підтримку своїм українським колегам у формуванні міцної професійної основи для фахівців фізичної реабілітації в Україні. В ході низки зустрічей і семінарів впродовж чотирьох днів у місті Львові представники WCPT, української та голландської асоціацій вивчали не тільки практичні аспекти створення професійних асоціацій, але також розглянули окремі питання статусу професії, які є актуальними у багатьох країнах світу, порівняли їх із ситуацією в Україні та обговорили, як можна побудувати міцну основу для розвитку і становлення професії в майбутньому.

Оксана Кунанець-Сварник з Української Асоціації фахівців фізичної реабілітації розповіла, про три основні проблеми, що стоять перед ними на шляху становлення професії в Україні. „Ми повинні зміцнити потенціал та можливості нашої Асоціації шляхом реорганізації та збільшення кількості її членів. Ми повинні встановити стандарти діяльності для нашої професії шляхом створення критеріїв відповідності для членства у нашій Асоціації. Ми потребуємо визнання професії на загальнодержавному рівні через визнання робочих місць для фахівців фізичної реабілітації Міністерствами Охорони здоров'я, Освіти і науки та Праці і соціальної політики, а також у приватній практиці”.

Фото зроблено під час роботи секції в ході зборів. Зліва направо: Висоцький Володимир, Уляна Кука і Тетяна Лаврух з Української Асоціації фахівців фізичної реабілітації; Емма Стокс, член Виконавчого комітету Світової Конфедерації фізичної терапії (WCPT); і Оксана Кунанець-Сварник з Української Асоціації фахівців фізичної реабілітації. Лівий передній план: Наталія Скрипка з Української Асоціації фахівців фізичної реабілітації.

Фото зроблено під час Загальних річних зборів. Зліва направо: Степан Кобелев, Президент Української Асоціації фахівців фізичної реабілітації; Олександр Шупіков, пластичний хірург з міста Донецьк; Леся Каландяк, секретар Української Асоціації фахівців фізичної реабілітації; Ярослав Грибальський, президент Львівської обласної фундації для реабілітації людей з обмеженими можливостями, депутат Обласної Ради.

Вона каже, що головною подією у їхній діяльності стало затвердження Етичного кодексу Асоціації. „Присутність та участь Бренді та Емми озброїли нас важливою інформацією, що стосується членства у WCPT і пробудили справжнє прагнення до успішного прийняття нашої Асоціації у склад Конфедерації. Участь Філіпа та Генрі вселила в нас віру в те, що ми не самотні у своїх прагненнях і стремліннях, але маємо підтримку справжніх сильних партнерів”.

“Наші гості додали членам нашої Асоціації стимулу у прагненні досягти їхнього рівня професійної кваліфікації і змусили нас почуватися частиною великого руху спільноти фахівців фізичної терапії”.

Одна з конкретних проблем, з якою стикаються фахівці фізичної реабілітації в Україні, особливо у світлі їх бажання бути частиною світового професійного співтовариства, стосується безпосередньо назви професії. Коли професія виникла і почала утверджуватись в Україні в 1997 році, практикуючи фахівці, представники даної професії були відомі як „фахівці фізичної реабілітації”. Назви „фізіотерапевт” чи „фізичний терапевт” не використовувались, тому що, на той час вже існувала професія „лікаря фізіотерапев-

та”, який займався, головним чином, призначенням та використанням методів електротерапії.

Емма Стокс, яка приїхала з Ірландії, де теж, в свій час, були проблеми пов’язані з іншим професійним терміном „фізичний терапевт”, зуміла запевнити українських колег, що вони не єдині, хто стикнувся з таким питанням.

“Я розповіла українським колегам про розвиток професії з історичної точки зору, показуючи як вона формувалася і розвивалася в інших країнах стикаючись з подібними проблемами,” каже Емма Стокс, яка є старшим викладачем коледжу Trinity в Дубліні. Професійні об’єднання часто виникають як органічне єднання різних груп людей.”

“Асоціація є дуже зацікавлена тим, як зможуть вони покращити якість освіти фахівців фізичної реабілітації в своїй країні, апробувати і ліцензувати освітні програми. Якщо вони визначать певний перелік та рівень знань і навичок, якими повинні володіти нові випускники освітніх закладів, що готують фахівців фізичної реабілітації, то це ймовірно допоможе їм знайти відмінності і чітко відмежувати їхню професію від представників інших медичних професій.”

P.T Magazine of Physiscal Therapy, September, 2009, Vol. 17. №8.

Ерік Піс. Змінюючи світ

Фізичні терапевти в усьому світі стикаються з подібними проблемами і реагують на них та долають їх спільними зусиллями.

Як фахівець фізичної терапії (РТ – аббревіатура прийнята для позначення професії в багатьох інших країнах, зокрема в Канаді), Сандра Кунанець (BScPT – ступінь бакалавра природничих наук з фізичної терапії) що тепер працює в Україні, говорить про систему охорони здоров’я, з якою тепер пов’язана її діяльність, як таку, що переживає “глибоку кризу.” Громадські потреби є величезні, інфраструктура відсутня, оклади працівників охорони здоров’я – жалюгідні, послуг для людей з обмеженими можливостями, майже не існує – в Радянські часи, гірко зауважує С. Кунанець, “Всі були здоровими”.

Офіційно, так і було. Насправді ж, „люди з обмеженими можливостями, залишалися закритими в чотирьох стінах свого помешкання, або скеровувались в спеціальну установу”, говорить вона. „Виживали сильніші, от і все.” У 2009 році: “ми все ще

маємо справу із пережитками старої радянської системи”, відзначає С. Кунанець. “Законодавство та керівні принципи соціального захисту є застарілими, недосконалыми, і навіть близько не відповідають потребам населення в цій країні.”

Член Української Асоціації фахівців фізичної реабілітації (термін, що відповідає аббревіатурі РТ), організації, яка налічує лише 120 членів, при населенні країни в 45 мільйонів, Сандра Кунанець зізнається, що часто відчувається приголомшеною реальним станом речей. Якби вона, в свій час, не вийшла заміж за українця, то тепер, мабуть, важко було б не підкоритися спокусі, і повернутися до комфортного життя в її рідній Канаді – є лише одна річ, яка її стримує.

“Причина, яка мене й досі змушує не здаватись, є тою самою, яка змусила мене залишитись тут колись”, - каже вона. Сандра Кунанець народилась в українсько-канадській родині. В 1993 році вона приїхала відвідати родичів в Україні. 2 роки минуло з

часу виходу України з Радянського Союзу і проголошення незалежності, коли С. Кунанець відвідала нову, недавно зареєстровану неурядову організацію в Україні. Ця організація була створена батьками дітей, хворих на дитячий церебральний параліч, які відмовилися наслідувати радянську практику і зрікатися своїх синів і дочок помістивши в державні інтернати чи дитячі будинки, де, по суті, такі діти утримувались в резервації.

“Я була дуже зворушена”, каже О. Кунанець. “Ці батьки хотіли чогось кращого для своїх дітей, і були сповнені рішучості домогтися цього для них”. Така рішучість надихнула її приєднатися до цієї боротьби, і вона стала співзасновником реабілітаційного центру „Джерело” у місті Львові. “Тепер ми бачимо досить вражаючі результати, яких досягнули ми з дітьми, становище яких, колись вважали безнадійним”, говорить вона.

Українська Асоціація фахівців фізичної реабілітації подала заявку на членство у Світову Конфедерацію фізичної терапії (WCPT), ми очікуємо, що рішення буде прийнято в ході наступної конференції конфедерації, яку заплановано провести в Амстердамі у 2011 році. Членство в WCPT, яка об’єднує 300 000 фахівців фізичної терапії (реабілітації), чи як їх називають, добре відомим в багатьох країнах терміном PT (фізіотерапевтів, фізичних терапевтів, фізичних реабілітологів) в 101 країні світу, розташованих на всіх шести населених континентах – дозволить „підвищити престиж цієї професії в Україні, допоможе нам домогтися визнання нашої професії, як легальної і самодостатньої, підвищити свої навички і знання за допомогою професійного розвитку та розширення мережевих можливостей“, вважає С. Кунанець.

Ці цілі перегукуються з описом, який 58-річна організація WCPT, подає на своєму веб-сайті (www.wcpt.org), а саме: “конфедерація створена з метою розвитку фізичної терапії (реабілітації) як професії і покращення системи охорони здоров’я у всьому світі” через “запровадження високих стандартів досліджень у сфері фізичної терапії (реабілітації), освіти та практики; сприяння обміну інформацією між регіонами WCPT і організаціями-членами конфедерації та співпрацю з національними і міжнародними організаціями”. WCPT пропонує цілий ряд документів і послуг, включаючи статuti, інструкції, освітню підтримку, практичні матеріали, та електронні дискусійні форуми з різних питань.

Досвід України у розвитку фізичної реабілітології, як однієї з країн, що розвиваються, певною мірою схожий на історію розвитку професії в інших країнах, представлених в WCPT. Але, як наголошує Президент WCPT Мерілін Моффат, PT, DPT, PhD, CSCS, FAPTA, незалежно від того, чи мова йде про фахівців фізичної реабілітації в країнах, що розвиваються, де професія лише намагається утвердитися, чи з розвинених країн, де фізична реабілітологія має довшу історію, рівень освіти фахівців фізичної терапії (реабілітації) всюди і завжди можна підвищувати, реабілітаційні послуги можуть стати доступнішими, а результати досліджень ґрунтовнішими і точнішими – як бачимо, проблемами, з якими стикаються фахівці фізичної реабілітації в різних країнах є схожими. М. Моффат додає, сильні сторони, які мають фахівці фізичної терапії (реабілітації), які С. Кунанець визначила як ключові для подолання перешкод в Україні - носять універсальний характер.

“Ми всі ведемо постійну боротьбу з такими проблемами, як: лікарські спроби контролювати процес лікування, труднощі у взаємодії з урядом (як змусити керівні органи прислухатися до наших проблем і зрозуміти потреби наших пацієнтів; визнати, що ми надаємо найкращі послуги населенню, про яке ми дбаємо; наша галузь страждає від браку ресурсів, особливо в нерозвинутих районах; визнати, що ми заслуговуємо на забезпечення відповідної винагороди за наші послуги) а також, мусимо постійно балансувати між нашим особистим та професійним життям”, висловлює свої спостереження М. Моффат. Вона додає, що “тягар є особливо важким, для моїх колег, які працюють у найбідніших районах світу, які намагаються забезпечити належне обслуговування такій великій кількості людей, що його потребують, можливо, намагаються започаткувати хоча б одну освітню програму, і заробляти собі на життя з вкрай низькою заробітною платнею”.

Аналізуючи світові досягнення, М. Моффат бачить багато причин для гордості і великих надій. “Фахівці фізичної терапії (реабілітації) в багатьох країнах, були першими, хто почав надавати такого роду послуги та розвивати професію”, зазначила вона. Освітні вимоги зростають у всьому світі, і “електронні засоби спілкування відкривають неімовірні можливості для фахівців фізичної терапії (реабілітації) миттєво розвивати свої навички і здобувати нові знання.”

До питання тлумачення основних термінів галузі фізичної реабілітації. (продовження)

Герцик А.М.

Необхідність розв'язання проблеми трактування ключових термінів на науковому рівні підтвердилася при спробах аналізу зарубіжного досвіду підготовки фахівців, діяльності міжнародних організацій, змісту нормативних документів провідних у галузі фізичної реабілітації держав, зокрема США та Канади. Ми брали до уваги не лише формулювання, але й змістове навантаження окремих термінів.

У доступній сучасній англійській літературі нам не вдалося віднайти визначення фізичної реабілітації, хоча цей термін вже протягом десяти років є у науково-інформаційному обігу. Як показав наш аналіз, термін “фізична реабілітація” здебільшого зустрічається у літературних джерелах, котрі стосуються діяльності фізичних терапевтів, фізіотерапевтів та організацій, що їх об'єднують. Наприклад, у інформаційному листку, виданому спільно Канадською асоціацією фізичної терапії і Асоціацією фізичної терапії провінції Онтаріо говориться, що “фізичні терапевти є визнаними фахівцями у галузі фізичної реабілітації і невід'ємною складовою медичного колективу”. Один із сучасних навчальних посібників для підготовки фізичних терапевтів в університетах США і Канади називається “Фізична реабілітація: обстеження і втручання”. У 1995 та 2002 роках Канадська асоціація фізичної терапії видала посібники для удосконалення клінічного мислення фізіотерапевтів, що мають назву “Вимірювання для отримання вихідної інформації у фізичній реабілітації”.

Таким чином, виникає необхідність вивчення співвідношення термінів *фізична реабілітація*, *фізична терапія* і *фізіотерапія*. Визначення фізичної терапії у тлумачному словнику для адміністративних працівників охорони здоров'я США (Lee Hyde. The McGraw-Hill Essential Dictionary of Health Care. A Practical Reference for Health Managers. – McGraw-Hill Book Company, 1988) практично співпадає з визначенням реабілітації. Реабілітація описується як діяльність, методики або процеси, що скеровані на максимальне відновлення функцій у неповносправних осіб і досягнен-

ня ними незалежності, формування компенсацій, запобігання повторенню або загостренню захворювання. Автори словника виокремлюють медичну, фізичну, соціальну, професійну та інші види реабілітації. Фізична терапія окреслюється як діяльність, що базується на принципах біомеханіки і нейрофізіології і спрямована на зменшення болю, максимальне відновлення функцій і запобігання неповносправності за допомогою таких фізичних засобів, як вправи, масаж, електрична і світлова енергія, тепло і холод, вода.

Нам не вдалося виявити випадки використання в українській науково-методичній літературі терміну *фізична терапія*. Натомість наш аналіз показав, що національне тлумачення терміну *фізіотерапія* є вужчим від міжнародного. Наприклад, автори українсько-латинсько-англійського медичного тлумачного словника за ред. М. Павловського, Л. Петрух, І. Головка (1995) визначають фізіотерапію як “галузь медицини, яка вивчає дію на організм природних і переформованих фізичних чинників, їх застосування при лікуванні хворих; лікування фізичними чинниками”. Аналогічне за змістом визначення наводиться у “Тлумачному словнику термінів і словосполучень фізичної реабілітації” (О.Мерзлікіна, О.Гузій, 2002). В обидвох випадках нічого не говориться про можливість чи доцільність застосування фізичних вправ як засобів фізіотерапії.

Нами встановлено, що терміни *фізична терапія* і *фізіотерапія* у англійській літературі є синонімами. Своє ексклюзивне право на ці назви проголошує Світова конфедерація фізичної терапії (World Confederation for Physical Therapy – WCPT). Світова конфедерація фізичної терапії (далі – Конфедерація) визнає, що назва професії і терміни, що вживаються для опису професійної діяльності у понад 100 країнах-членах Конфедерації відрізняються і, в основному, залежать від історичних особливостей розвитку професії. Найбільш поширеними термінами є *фізична терапія* або *фізіотерапія* і *фізичний терапевт* або

фізіотерапевт. Конфедерація вважає розуміння рухової діяльності людини основою знань і вмінь фізичних терапевтів і проголошує це твердження базою для можливих редакцій опису фізичної терапії.

Така позиція визнаної у світі міжнародної організації, якою є Конфедерація, спонукала нас звернути особливу увагу на визначення, якими послуговуються її національні організації-члени і їх регіональні підрозділи, наприклад, Канада і США.

Однією з найбільших та найавторитетніших організацій-членів Конфедерації і національною організацією, що представляє фізичну терапію у США, є Американська асоціація фізичної терапії (American Physical Therapy Association). Ця організація визначає фізичну терапію як динамічну професію з сталою теоретичною базою і дуже поширеним клінічним застосуванням, особливо для відновлення, підтримки і розвитку максимальних фізичних функцій. Декларується, що фізичні терапевти спрямовують свою діяльність на запобігання травмам, порушенням, функціональним обмеженням і неповносправності; на підтримку і забезпечення фізичної тренуваності, здоров'я і якості життя. Також підкреслюється, що фізичним терапевтам належить провідна роль у наданні реабілітаційних послуг.

Рада директорів Американської асоціації фізичної терапії у 1993 р. затвердила, а у 1995 р. переглянула редакцію модельного визначення фізичної терапії для законодавства штатів. Згідно нього, фізична терапія є доглядом і послугами, що надаються фізичним терапевтом або під його наглядом, і передбачає таку діяльність:

1. Обстеження пацієнтів з функціональними порушеннями, обмеженнями і неповносправністю або іншими станами для визначення реабілітаційного діагнозу, прогнозу і способу впливу.
2. Зменшення порушень і функціональних обмежень.

За даними фахової літератури обстеженню можуть підлягати антропометричні показники, постава, хода, фізичні якості (сила, витривалість, координація, гнучкість тощо), показники зовнішнього дихання, стан і рухливість суглобів, сенсорні порушення, чутливість і рефлексії,

біль, рівень самодогляду і самообслуговування, архітектурні бар'єри довкілля, вдома або на роботі, потреба у допоміжних, пристосувальних, підтримуючих і захисних засобах, суспільна або професійна реінтеграція.

На думку північноамериканських фахівців, зменшення порушень і функціональних обмежень здійснюється шляхом планування, виконання і видозмінювання реабілітаційного втручання, що передбачає функціональні тренування в самогляді, самообслуговуванні, суспільній або професійній реінтеграції, застосування фізичних вправ різного спрямування, механотерапії, методик мануальної терапії, очищення дихальних шляхів, електротерапевтичних і фізичних чинників, призначення і застосування допоміжних засобів і обладнання, проведення навчання та інструктажу пацієнта.

Канадська асоціація фізичної терапії (Canadian Physiotherapy Association) провадить діяльність з 1920 року і об'єднує асоціації всіх провінцій країни. Вона тісно співпрацює з Американською асоціацією і навіть використовувала для власних потреб окремі американські нормативні документи. У своєму тлумаченні фізичної терапії Канадська асоціація, на відміну від модельного американського, не торкається засобів, а лише вказує на спрямування і основні завдання професійної діяльності. Згідно нього, *фізична терапія* – це професійна галузь охорони здоров'я, спрямована, в основному, на запобігання і зменшення рухових дисфункцій. Серед основних завдань фізичної терапії в Канаді виділяються такі:

1. Визначення потенціалу пацієнта для ефективного виконання рухів.
2. Корекція або зменшення рухових розладів, які спричиняють біль або перешкоджають ефективному виконанню рухів.
3. Профілактика виникнення рухових проблем.
4. Підтримка досягнутого рівня рухової активності.
5. Запобігання погіршенню або втраті рухових функцій.

Привертає увагу те, що визначення фізичної терапії, розроблені на основі рекомендацій Світової конфедерації фізичної терапії, зокрема асоціаціями фізичних терапевтів США і Канади,

обов'язково наголошують на функціональному спрямуванні фізичної терапії і серед основних засобів передбачають застосування фізичних вправ. У нормативних документах декларується, що фізичні терапевти відіграють провідну роль у відновленні фізичних функцій хворих та неповносправних.

Таким чином можна стверджувати, що існує відповідність між національним тлумаченням терміну *фізична реабілітація* та інтернаціональним тлумаченням терміну *фізична терапія*

(*physical therapy*). Ці терміни мають дуже близьке змістове навантаження. Ключовими аспектами є, по-перше, спрямування професійної діяльності на функціональне відновлення (реабілітацію) хворих та неповносправних, і, по-друге, застосування однакових засобів і методів впливу, серед яких основними є фізичні вправи. Вважаємо, що вивчення різних аспектів діяльності фізичних терапевтів у країнах-членах Світової конфедерації фізичної терапії слугуватиме потребам розвитку галузі фізичної реабілітації в Україні.

Проблеми працевлаштування фахівців фізичної реабілітації в Житомирській області та деякі шляхи їх вирішення.

Бардашевський Юрій.

Житомирський економіко-гуманітарний інститут ВНЗ «Університет «Україна»

Останнім часом у медицині все більше стверджується реабілітаційний напрямок. Фізична реабілітація поліпшує якість лікування, запобігає можливим ускладненням, прискорює процеси відновлення, повертає працездатність, а у випадках інвалідності допомагає хворому розвинути навички самообслуговування, професійно перекваліфікуватися.

Професія фахівця фізичної реабілітації в Україні відносно нова. Підготовка фахівців з цієї спеціальності здійснюється у кількох десятках ВНЗ, що відображає потребу суспільства у фахівцях нового профілю. Диплом фахівця з фізичної реабілітації дає змогу працювати в реабілітаційних центрах, лікарнях, спеціалізованих дошкільних установах для дітей-інвалідів та дітей з вадами розвитку, науково-дослідних інститутах.

В період економічної нестабільності в Україні досить гострою є проблема працевлаштування фахівців фізичної реабілітації. Далеко не всім випускникам вдається працевлаштуватися саме на посаду фахівця фізичної реабілітації. Молоді люди, які закінчили ВНЗ, влаштовуються на посадах медичної сестри (інструктора) з лікувальної фізкультури, медичної сестри з масажу, працюють в SPA-салонах... В багатьох випадках професійні обов'язки, які вони виконують, далекі від можливостей фізичної реабілітації. З перших кроків

встановлення професії в Україні втрачається її престиж, потреба в вищій освіті. Праця фахівця фізичної реабілітації потребує не тільки достатнього рівня теоретичних знань та практичних навичок, а і певної фізичної сили. Адже в першу чергу реабілітолог допомагає хворим, які мають порушення опорно-рухового апарату, неврологічні проблеми. Мінімальна заробітня плата не дає можливості відновити власні витрачені фізичні сили, самовдосконалюватися.

На шляху становлення професії зроблено вже багато. Спеціальність «фізична реабілітація» внесена до класифікатора професій України ДК 003:2005 під кодом 3226, Міністерством праці України затверджена професійно-кваліфікаційна характеристика спеціаліста з фізичної реабілітації, виданий наказ N 614 МОЗ України від 27.10.2008 «Про подальший розвиток та удосконалення лікарсько-фізкультурної служби в Україні», а одним із найбільших досягнень є лист міністра МОЗ Москаленка В. Ф. від 05 листопада 2001 року.

Але не дивлячись на це питання працевлаштування залишається гострим. Наказ N 614 МОЗ України від 27.10.2008 прирівнює фахівця з фізичної реабілітації до інструктора з лікувальної фізкультури, що не є прийнятним, так як об'єм та рівень підготовки даних спеціалістів суттєво відрізняється. Лист міністра МОЗ Москаленка В. Ф.

передбачає (на розгляд чиновника) вводити посаду фахівця фізичної реабілітації. Трудність полягає в тому, що така процедура становлення посади не має чітко визначеної потреби і не передбачає обов'язкового залучення фахівців даного напрямку у процес системного підходу до вирішення питань формування комплексного лікування, – підходу, якого вимагає сучасна медицина [3].

Фахівцям з фізичної реабілітації самотужки не вирішити всі проблеми. До подальшого розвитку професії мають залучитися державні службовці профільних міністерств, медичні працівники, громадські організації.

З цією метою створений осередок Української Асоціації фахівців фізичної реабілітації у Житомирській області, основними завданнями якої є створення стандартів реабілітаційної діяльності, підвищення стандартів освіти та перепідготовки фахівців фізичної реабілітації, підвищення професійного рівня реабілітологів, налагодження дієвих контактів з реабілітаційними центрами, медичними закладами, освітніми установами та інші.

В Житомирській області поступово змінюється ставлення медичних працівників і хворих до лікування за допомогою фізичних вправ.

Осередок Української Асоціації фахівців фізичної реабілітації у Житомирській області тісно співпрацює з багатьма медичними, спортивно-оздоровчими та педагогічними закладами області, одним з яких є Житомирський економіко-гуманітарний інститут ВНЗ «Університет «Україна» який протягом 10 років готує фахівців фізичної реабілітації.

Досвід деяких ВНЗ свідчить, що і в наш скрутний час можна допомогти талановитій молоді максимально реалізуватися в суспільстві за фахом.

Перші випускники навчального закладу – сьогодні висококваліфіковані спеціалісти, відомі не тільки в місті, а і за його межами. Вони з успіхом працюють в обласному лікувально-санаторному центрі радіаційного захисту «Денеші», Міжнародному благодійному фонді «Місія в Україні», Житомирському Вищому професійному училищі-інтернаті, реабілітаційному центрі інвалідів-спинальників «Відродження-АРС» (м. Київ), дитячому ранньому медико-реабілітаційному центрі «Промінчик» м. Бердичева, приватних реабілітаційних кабінетах.

В ЖЕГІ створені сприятливі умови для здобуття освіти фахівця фізичної реабілітації. Кожен студент має необмежений доступ до інформаційного простору, наукової роботи. Проходження практики в провідних установах міста Житомира (у відділенні ортопедії та травматології, неврологічному та нейрохірургічному відділеннях Житомирської обласної лікарні ім. О. Ф. Гербачевського, Житомирському обласному центрі інвалідного спорту «Інваспорт», Житомирському базовому військовому госпіталі, обласному медичному центрі «Здоров'я») допомагає в подальшому працевлаштуватися. На Державні іспити, захист дипломних та магістерських робіт запрошуються керівники управління охорони здоров'я Житомирської обласної державної адміністрації, обласної та міських лікарень, що сприяє популяризації професії в області.

Керівництво ЖЕГІ особливу увагу приділяє конкурсам, олімпіадам, організовує презентації кращих наукових робіт, забезпечує участь талановитої молоді у регіональних і Всеукраїнських конференціях, сприяє впровадженню студентських робіт у практику. Це допомагає майбутнім фахівцям фізичної реабілітації розвивати логічне мислення, інтуїцію, ознайомитися з кращим світовим досвідом.

Відмінники, переможці, призери Всеукраїнських олімпіад та конференцій, активні учасники «круглих столів» є гордістю ВНЗ. Вони складають основу науково-педагогічного кадрового резерву. Ставши на шлях творчості і пізнання в студентські роки студенти продовжують навчання в аспірантурі.

Недостатня професійна підготовка або неадекватність її рівня потребам ринку праці зменшує шанси на отримання роботи. Конкурентоспроможність фахівців на сучасному ринку праці, досить жорсткому і вимогливому великою мірою залежить від рівня фахової підготовки, умінь і навичок, досвіду практичної роботи, рівня комунікації. Навчальна, виробнича, клінічна, переддипломна практики дозволяють молоді остаточно переконалися у правильності обраного шляху.

Порівнюючи досвід підготовки фахівців фізичної реабілітації з Канади, країн Західної Європи слід зауважити, що в Україні недостатній об'єм годин приділяється для формування та вдоскона-

лення практичних навичок [2]. При зміні місця навчання студента особливо помітна різниця в програмах підготовки фахівців даного профілю.

З метою подальшого працевлаштування доцільно у ВНЗ організувати студентські навчально-науково-виробничі підрозділи, які спочатку починають працювати на засадах самоврядування з поступовим переходом до самофінансування. СННВП дозволяють об'єднати освіту, науку, практику. В центрі уваги СННВП можуть бути послуги з фізичної реабілітації. Робота в СННВП дозволяє набути практичного досвіду, отримати навички підприємницької діяльності, сприяє формуванню самостійної, творчої та індивідуальної особистості. Лише наполеглива праця, постійний творчий пошук дозволяють учасникам СННВП знаходити нові сфери діяльності та джерела фінансування.

В Україні мешкає близько 2,5 млн інвалідів, з яких 290 тис. інваліди війни, 1,8 млн – інваліди праці, 298 тис. – інваліди з дитинства та діти інваліди. Майже щорічно кількість їх зростає на 200 тис. чоловік [5]. Ці люди потребують допомоги психологів, соціальних працівників, фізичних

реабілітологів. Тож не будемо байдужими до долі людей з особливими потребами.

Література:

1. Вовканич А. С., Трач В. М., Тупайло Г. В. Програма підготовки спеціалістів-реабілітологів // Інвалід і суспільство: проблеми інтеграції: Зб. теорет. та метод. матеріалів для працівників соц. служб для молоді – К., 1995. – С. 33-38.
2. Герцик А.М. Організаційно-методичні аспекти підготовки бакалаврів фізичної реабілітації в Канаді: Методичний посібник. Л.: Українські технології, 2005. – 112 с.
3. Кобелев С. Ю., Історія розвитку Української Асоціації фахівців фізичної реабілітації. / Бюлетень Української Асоціації фахівців фізичної реабілітації Випуск №1, травень 2009, ст..3-5.
4. Марченко О. К. Физическая реабилитация больных с травмами и заболеваниями нервной системы / О. К. Марченко. - К.: Олимпийская литература, 2006. – С. 112-126.
5. Особа з функціональними обмеженнями в колі проблем здоров'я – навчання – працевлаштування. / За наук.ред.канд.соц.наук, доц. О. М. Дікової-Фаворської. – Монографія.- Житомир: «Полісся», 2009. – 364с.